(Nro. 171.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek **Nro. 85.** 27. Lipca 1821.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia co następuie:

Podczas rozdawania nagród przeznaczonych w celu ulepszenia chowu koni i bydła rogatego, które w dniu 6. z. m. w Dąbrowie Cyrkułu Tarnowskiego przedsięwzięto, odebrały następuiące osoby przepisane od Rządu premiia:

1.) Urodzony Dyzma Stojowski, Ekonom Jan Dąbrowski i poddany Jerzy Siepk za trzy naypięknieysze po stadnikach skarbowych źrzebce, każdy po 90 ZR. w M. K.

2.) Poddany Mędrzechowski Jan Swiętek za klacz po stadniku skarbowym 27 ZR. w M. K.

3.) Poddani: Maciey Kurpaska, Ignacy Starzyk i Tomasz Łyczko, za trzy naypięknieysze byki okazane Kommissyi rozdaiącey nagrody, własnego chowu, każdy do 12 ZR. M. K. i

4.) Poddani Jan Cymbor, Błażey Owsiany, Piotr Liszow, Tomasz Gaiek, Woyciech Rydz i Woyciech Mendel za sześć naypięknieyszych iałówek własnego chowu, okazanych Kommissyi, każdy po 8 ZR. w M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

Oto iest odezwa Meryny do Hiszpanów (o którey namieniliśmy w przeszłym numerze gazety naszey).

»Kastyliyczykowie! Przodkowie nasi winni byli swoiey poczciwości, cnotom i waleczności, że ich wielkie dzieła zachowano w kościele nieśmiertelności. Jeżli zostawili nam w spuściznie tak wysokie przykłady, tak świetne prawa, to iedynie dla tego, abyśmy wielkiemi dziełv wstępowali w ich szlady. Serce męzkie nie może wspomnieć bez poruszenia na owe wiekopomne dnie, w których zastępy Kastyliyczyków były tarczą religii, siłaa podporą tronu, postrachem nieprzyiaciół, przedmurzem wolności towarzyskiey, przywileiów i praw narodu. Atoli iakżebyśmy śmieli nazywać się potomkami owych czczonych bohaterów, żyiąc w haniebney nieczynności i będąc igraszką bezbożnego stronnictwa. Naprożno przywodzić sobie będziemy ich wielkie dzieła, lub owe nas pobudzać będą do naśladowania ich przykładów? Czyli sława i pamięć przodków nie spada z oyca na syna? Tak Kastyliyczykowie, tak, Król wszystkiego się po nas spodziewa.«

»Owa taiemna sekta, przygotowuiąca wszystko do upadku rodu ludzkiego, stara się zasiać między nami niezgodę, nas zniszczyć, lub uczynić nas narzędziami swey bezbożności. Niebawnie potém, gdy usiłowaniami naszemi zachęciliśmy całą Europę, do zrucenia iarzma, pod którem ięczała i dożyliśmy przyiemney pociechy widzieć powracaiącego w śród nas ukochanego Ferdynanda VII., postrzegliśmy, że ta sama sekta, niezaniedbuie doświadczać żadnego środku, aby wszelkiemi sposobami odiąć Królowi zaufanie, aż też chytre sprzysiężenie się odkryło iawnie iey zamiary.«

»Swiadkami iesteśmy, iż Król od nieszczęsnego dnia 7. Marca, w którym zaprzysiągł narzuconą sobie Konstytucyię, pozbawiony iest wolności i życie iego tak, iak całey rodziny iest zagrożone; że zmuszono go do sankcyionowania wyroków; iż podczas pobytu iego w Escurialu, chciano pozbawić go tronu; że za powrótem do Madrytu był napastowany; że go..... (haniebną iest wyrażać); że potem zamachu ponowiono wiele wypadków niegodnych prawego charakteru Hiszpanów; że rzucano na powoz iego kamieniami i pozbawiono go gwardyi przyboczney; że nakoniec, poddany panuiącey tłuszczy, nieposiada zupełnie żadney władzy i że zwyczaie nasze i obyczaie, własność, prawa i przywileie zdeptano i haniebną tyraniią naruszono.«

»Mamyż na to wszystko i na inne zgrozy patrzeć oboiętnie? Nie, dozwolcie wystąpić nam przeciwko nieprzyiacielom porządku, przywrócić Króla do wszystkich praw korony, i umocnić go na tronie według praw i przywileiów naszych. Wymaga tego przysięga, któraśmy iako Królowi wykonali i potrzeba naszego utrzymania. Dozwolcie przyiąć nam z rąk

)(

Króla prawa, którem oznaczy utrzymanie swey wysokiey godności, i naszey przyszłey Konstytucyi zastosowaney do potrzeb naszych; wtedy dopełniemy wszyscy naszych powinności. W ten czas dobry przykład lepszy iest iak wszystkie słowa, wtedy pierwszym będę, i podam się na niebezpieczeństwa. Przenoszę zaszczytną śmierć w boiu za wolność, nad niewolę, nad zabicie mnie w własnym moim domu, i zniszczenie z rąk tych, którzy gdyby widzieli moią wolność, obłożyliby mnie nayhaniebnieyszemi obelgi. O iakże nie iest godnieyszą i szlachetnieyszą dla nas Hiszpanie umrzeć raczey na polu boiu, iak uginac się pod haniebszem iarzmem!«

»Do broni Kastyliyczykowie! przypomniymy sobie owe bohaterskie usiłowania przeciwko woyskom Napoleona! Dozwolcie nam okazać, iż iesteśmy godnymi potomkami owych Hiszpanów, którzy sobie tak wielką zyskali chwałę, i dozwolcie umrzeć nam ze sławą na placu boiu lub zwyciężyć z wspaniałością. Połączmy się pod sztandarem Króla, którego uwolnić chcemy z niewoli, a zobaczycie, że bracia nasi we wszystkich prowincyiach z szlachetną gorliwością będą nas naśladowali.«

»Religiia, Król, Konstytucyia iaką Jego Królewska Mość przeznaczy te są nasze życzenie ta iedyna wola narodu. Wy zaś mężni i szlachetnie myślący woiownicy, godni naywyższey sławy, którzy mi w tym pochodzie chcieliście towarzyszyć, przyymiycie zapewnienie wdzięczności, którą wam teraźnieysze i przyszłe płacić będzie pokolenie. Stańcie się godnymi darów, iakie wam przyzna Król i wasi rodacy i oczekuycie nieśmiertelney nagrody świętey religii, którey bronicie.«

»W główney kwaterze na polach Alienza d. 1. Kwieinia 1821.«

(Podpis.) »Geronimo Merino.«

Dnia 4. wieczorem odebrano w Paryżu przez nadzwyczayną sposobność wiadomości z Madrytu dochodzące do d. 26. Czerwca. Zdaie się, że Stany udzieliły Rządowi potrzebnego upoważnienia do pożyczki 200 milliionów realów; że w Sewilli gdzie odkryto obszerny plan spisku przeciwko systematowi konstytucyynemu, uwięziono wiele osob; że były naczelnik kup zbroynych nazwiskiem Mir znayduie się między uwięzionymi, i że Król przyrzekł Deputacyi Stanów udadź się w d. 30. na Zgromadzenie dla zamknięcia osobiście tegorocznego posiedzenia. Zresztą trudnią się Stany nieustannie rozprawami nad budżetem wydatków różnych Ministeryiów, z których niektóre iuż przyięto.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Z Londynu d. 19. Czerwca.— Dnia wczorayszego zaszła wielka bitka w zachodniey części miasta między bohaterami z pod Waterloo, którzy obchodząc pamięc dnia tego zagrzali sobie trunkiem głowy; pospólstwo połączyło się z nimi, i zgiełk był tak wielki, że blisko mieszkaiący kramarze przymuszeni byli pozamykać swoie sklepy. Nakoniec pokazał się oddział policyiantów, ci zaczęli znowu wspólnie z nimi bitkę tak dalece, że toczyli z sobą formalną woynę; z oboiey strony było dużo ranych. Nadciągnął oddział czynnéy gwardyi na pomoc; Magistrat odczytać kazał akt o rozruchach, i po wielkiem usiłowaniu udało się dopiero policyi rozpędzić pospólstwo. Wiela Policyiantów, żołnierzy, widzów zostało niebezpiecznie skaleczonych a ieden nawet człowiek podeptany nogami umarł; dwunastu hersztów uwięziono.

Francyia.

Maziau przywieziony z Niderlandów badany był pierwszy raz przez Kommissarzy Sądu Parów: Margrabiego Pastoret, Margrabiego Semonville, Hrabiego Digeon i Hrabiego Rapp: Osadzeny on iest w Luxemburgu w taiemnem więzieniu.

P. Villemain czytał na 28. Czerwca pochwałę w Instytucie na część swoiego poprzednika Fontanes. P. Ruger, odpowiadaiąc mu, przywiodł między innemi ten text. Bounaparte pytał się niegdy P. Fontanes, przypominasz sobie WPan ieszcze Xięcia d'Enghien? Zdaie się: odpowie Fontanes, że i Cesarz podobnie iak ia o nim pamięta.

Królestwo Oboiey Sycylii.

Wyrok Królewski oddala wszystkich tych, którzy podczas rewolucyi otrzymali iakową godność akademiczną w wydziale nauki prawa lub lekarskim; muszą oni poddadź się nowemu popisowi.

Zjednoczone Niderlandy.

W drugiey Izbie Stanów jeneralnych, zaszły żwawe rozprawy nad proiektem do prawa względem nowego systematu skarbowego, i pomieniony proiekt do prawa przyięto większością czterech głosów (55 przeciwko 51). W chwili, gdy Prezydent ogłosił przyięcie, okazały się na trybunach poruszenia niechęci, a nawet słychać było świstanie.

Szwaycaryia.

Obwieszczenie małey Rady Stanów Graubündskich z Chur wydane na d. 30. Maia

dotycze się względem żądanego przez Szwaycaryią nieprzechowywania zbiegów Piemontskich i obeymuie w istotney treści: »Oyczyzna Szwaycarów doznaie wewnętrzney spokoyności, która każdemu iey używaiącemu z powodu pożądaney towarzyskiey, mniey lub więcey rozciągłey polityczney wolności, podwoynie szacowną bydź powinna. Atoli Szwaycaryia, którey Monarchowie Europeyscy zabezpieczyli neutralność i samoistnienie, powinna mieć nieustannie na względzie tych Monarchów a szczególniey Sąsiedzkie Państwa. Od tego nie może ona się zawsze wymawiać gościnnością i dozwoleniem miast wolnych. Czynności te same przez się ludzkie muszą u wszystkich Szwaycarów zawsze temu ulegać obowiązkowi, aby nie dadź ze swoiey strony obcym Rządom powodu do użaleń, do którychby zmuszone były dla zabezpieczenia Państw swoich, a których lekce ważenie ściągnąćby mogło dla własney ich oyczyzny szkodliwe skutki! Ponieważ podobne żądanie iakie podały teraz trzy Mocarstwa i Piemont iuż w roku 1809 były Rząd Włoski uczynił, i na takowe wielka Rada Graubindska wydała stosowne rozporządzanie, przeto nie potrzeba iak tylko odnowić, co się iuż stało. Stosownie więc do tego nikt z cudzoziemców (nie będąc Szwaycarem) nie opatrzony z paszportem formalnym, lub kto nie będzie się mogł dokładnie wywieść względem spraw w kraiu, nie będzie wpuszczony ani cierpany; ci, którzyby przyymowali do siebie podróżnych zapłacą 40 Złt. Reń.; sto talarów zaś procz dalszey odpowiedzialności zapłacą, opieszałe, cierpiące lub takowey zbrodni nie karzące Władze i przełożeni mieyscowi.«.

Niemcy.

Seym teraźnieyszy Wirtembergski ukończywszy po części przeznaczone sobie sprawy, po części doprowadziwszy ie tak dalece, że dalsze onych wypracowanie poruczonem bydź mogło Wydziałowi wybranemu przezZgromadzenie, Król na d. 26. Czerwca po południu o godzinie 4. wetowarzystwie Swoich Ministrów a taynych Radców, wyższych Urzędników Dworu, Adjutantów i Deputowanych w liczbie 25, wybranych z Członków Stanowych, udał się do sali posiedzeń Izby drugiey, w którey zebrani byli obecni Członkowie tey Izby dla zamknięcia teraźnieyszego Seymu. Król Jegomość miał z tego powodu następuiącą mowę: »Szlachetni, szanowni, kochani i wierni!« — »Przy końcu pierwszego Seymu muszę wyznać przed wami — Moim Ludem — i światem, iż błogosławię ten dzień, w którym za dobrowolną zgodą utworzoną została nasza Konstytucyia. — Pod tarczą umiarkowania, wierności i przychylności nie należało wątpić o szczęśliwych oney skutkach. Te szlachetne własności charakteru Niemieckiego, potwierdzaią się w czasie, miotanym ieszcze skutkami niedawno upłynioney przeszłości, i odróżniaiącym się szczególniey opłakania godnemi wypadkami, które zaburzyły spokoynośc i pomyślność innych Państw Europeyskich. — Dozwolcie iść rozpoczętym torem; tylko tym osiągniemy cel naszych usyłowań. Szczęście wewnętrzne — poważanie współczesnych — i potrzebną przyiaźń innych Mocarstw, tak wielce dla nas szanowney. — Wiele stało się iuż podczas prawie całorocznego waszego posiedzenia. — Wiele dla tego — ponieważ przekonaliście się iawnem wystawieniem toku Rządu Moiego i zasad, które nim kieruią, że wszystkie Moie czynności iako Rządzcy pochodzą z czystych i dobrych chęci, poświeconych dla Ludu Moiego. — Wyznaię z pociechą i podziękowaniem, że podczas narad, w wielu przedmiotach wasze światło i sposob myślenia patryiotyczny były pożyteczne dla Rządu. — Nie można słusznie od żadney strony żądać zgody we wszystkich poiedyńczych widokach; atoli iedność w główney rzeczy i istotnych zamiarach, połączona z wierną przychylnością do Konstytucyi — stawia nam naypewnieyszą rękoymiią za trwałość szczęścia Oyczyzny. — Jedność tę utrzymywać i coraz bardziey ią ustalić, będzie tak Moiem — iak i waszem niecofnionem usiłowaniem. — Uważmy położenie naszych wewnętrznych spraw, a pokaże się pocieszaiący skutek naszych wspólnych starań i zaspokaiaiące widoki przyszłości. — Zarząd nasz Skarbowy — przedmiot ściśle ważny iak trudny dla kraiu — posunięty iest bliżey udoskonalenia; postępować zawsze w tym zamiarze szczególniey Mnie obchodzić będzie. — Tymczasem Iestem iuż w stanie uczynić więcey obciążonym klassom Moich poddanych ulgi, którey zawsze chętnie dawałem w rozciągłości iakich stosunki czasowe dozwalały. Przyymiycie szczególnieysze Moie podziękowanie za gotowość, która Mi dozwoliła znieść dawny i sprawiedliwy dług względem nowych części kraiu; wierny sposob myślenia Wirtembergski, o ktorym się nie dawno osobiście Miałem sposobność przekonać, szczególnieysze rościł sobie prawo do tey względności. — Wiadomo wam, szlachetni, szanowni, kochani i wierni, ile od początku Rządu Moiego ceniłem ustalenie kredytu Państw. — Z zaufaniem oddałem w wasze wierne ręce naybliższe kierowanie dotyczących się tego przedmiotów. —

Nie przestawaycie poświecać temu iak dotąd troskliwości, ktorey skutki działaią tak dobroczynnie na waszych współobywateli. — Nie uszły Moiey uwagi stosunki Kościoła i publicznego oświecenia; są one w tak bliskim związku z tem, co musi bydź dla człowieka nayświętszem i nayszanownieyszem. — Niektóre rzeczy przygotowano iuż w tey sprawie i podczas waszey nięobecności więcey będzie posuniętem, tak, iż mam nadzieię, że ta za powrotem waszem ukończoną zostanie z powszechnem naszem zadowolnieniem. — Naglącym potrzebom w zarządzie sprawiedliwości stało się zadosyć; wielkie i ważne dzieło prawodawstwa iest rozpoczęte, i powoli ukończone zostanie w sposobie konstytucyynym. — Stan i urządzenie woyska Narodowego odpowiadaią nowym wewnętrznym stosunkom, iak i zobowiązaniom, które dopełnić mamy względem Związku Niemieckiego. — Ulepszenia iakie mogą nastąpić w systemacie naboru do woyska roztrząsane będą na Seymie następuiącym. — Wewnętrzny nasz zarząd, oparty iest na zasadach odpowiadaiących kształtowi Monarchii konstytucyyney. — Gminom i korporacyiom zostawiono iest trudnić się samemi sobą, co we względzie ich stosunków tak co do teraźnieyszości iak i przyszłości stosownie obmyślano. — Bogdayby nowe te instytucyie rozwiiały się pomyślnie i dobroczynnie, by stan ich ulepszony i trwały dał mi iak nayprędzey sposobność uczynienia wam przełożeń względem łatwieyszego i oszczędnieyszego ułożenia naszego systematu zarządu Państwa. Albowiem iedynie życzenia Moie spełnią się, gdy i w tey mierze wszystkie rzeczy spokoynie załatwione zostaną. Ubolewam, iż przy ukończeniu Seymu nie widzę się także otoczonym przez pierwszą Izbę Stanów Moich; atoli w Członkach teyże pokładam to zaufanie, że przychylność do osoby Moiey, tak, iak miłość do Oyczyzny, zwróci ich do udziału prac około dobra publicznego. — Tak więc powracaycie WPanowie, godni Deputowani Moiego Ludu, do zatrudnień waszego powołania. — Przyymiycie Moie podziękowanie, zaczynną pomoc, dawaną Mi w Moiey i Kraiu sprawie. — Jakeście dotąd byli tłomaczami życzeń Moiego Ludu, bądźcie teraz świadkami Moiego Oycowskiego sposobu myślenia, z iakim iestem do niego przychylny. — Powiedźcie swoim współobywatelom, że życie Moie poświęciłem ich szczęściu i ich pomyślności, i że nagrodę trudnego i pełnego trosków powołania znaleść tylko mogę w miłości Moich wiernych Wirtembergczyków.«

Rozporządzenie Policyi W. Xięstwa Heskiego zakazuie surowo i pod karą pieniężną i więzienia palenia tytuniu i śpiewania w mieyscach publicznych. Atoli synowie muzy Göttingskiey, którzy podczas zielonych Świątek iak zwyczaynie licznie (tym razem w kilkuset) przybyli do Kassel, pierwszego Święta udali się razem wszyscy do parku, zwanego grosse Aue (wielki gay), gdzie muzyka załogi wyprawiała przedziwny koncert, tam zabrawszy mieysca głuszyli muzykę swemi piośnkami w obecności Policyi otoczeni mnóstwem pospólstwa. Poczém pod wodzą marszałka, ruszyli przez ulice miasta na plac Królewski okrągły; tu utworzyli obszerny obwód, a podniosłszy głosy wołaiąc »Niech żyie!« na cześć panuiącego Xięcia Heskiego, śpiewali tam piośnki znanego chłopcostwa, co z powodu siedem razy powtarzaiącego się echa na tymże placu, uczyniło mocne wrażenie i dało się słyszeć w nayodległeysze strony miasta. Poczém marszałek zrobił wniosek, zgromadzenia się na tymże samym placu wieczorem o godzinie 9tey; wszyscy uczniowie przyięli ten wniosek. Tymczasem Policyia przedsięwzięła środki dla zniszczenia tego planu. Oprócz właściwych ajentów Policyi przeciągały mocne straże kraiowych dragonów przez ulice, i rozstawiono ie szczególniey blisko domów gościnnych, gdzie stanęli uczniowie; wszędzie, gdzie się licznie skupiali na ulicach, rozpędali ich iezdzcy. Środki te Policyi dostateczne były do zniszczenia zamiaru uczniów; tylko po kilku razem ukazało się na mieyscu umowionem, lecz ani pomyśleć mogli o ponowieniu owych pieśni wśród takich okoliczności; wieczor i noc minęły spokoynie. W drugi dzień Święta zaczął się schodzić Lud do Wilhelmshöhe, gdzie bezpłatnie widzieć można wodoskoki. Uczniów Goetingskich upomniono ustnie przy wniyściu do sali iądalney; atoli uczniowie, sądząc, że wewnątrz domu gościnnego nie ma im nic do rozkazania policyia, zaczęli znowu mniey dbaiąc na przestrogi śpiewać i nieprzestali swoich pieśni dopoki niewszedł na środek sali urzędnik wyższy policyi w mundurze i nienaganił im mocno w imieniu Xięcia ich nieprzystoynego postępowania. Zaledwie atoli opuścił salę, zaczęto ieszcze mocniey śpiewać, co trwało do końca stołu. Bezprawie takie popełniono w oczach W. Xięcia, ponieważ zamek zaledwie na wystrzał iest od domu tego oddalony.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.